

**Politechnika
Warszawska**

Drogi rowerowe

dr inż. Andrzej Brzeziński

Instytut Dróg i Mostów, Politechnika Warszawska

I Forum Wytycznych i Standardów – nowe trendy i wyzwania

17-18 listopada 2022 r

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (oddział 3 i inne)

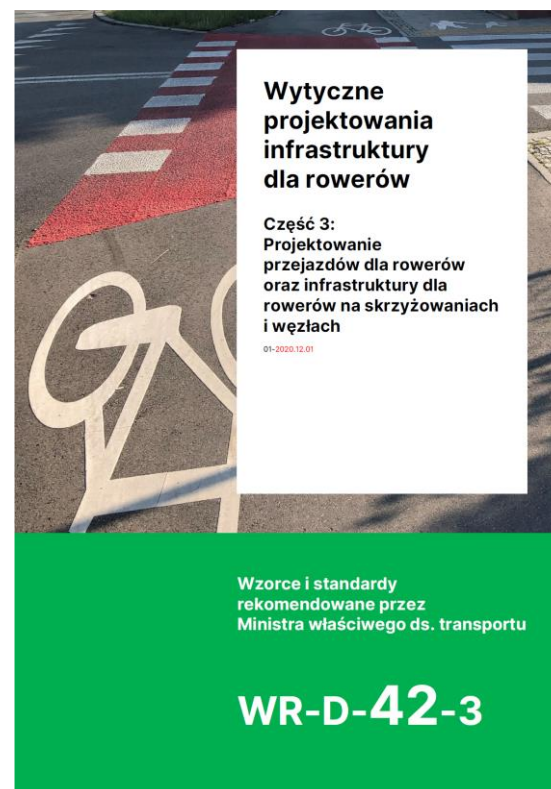
Data wejścia w życie: 21.09.2022

WR-D-42-1
Infrastruktura dla rowerów – Planowanie

WR-D-42-2
Infrastruktura dla rowerów – Projektowanie, trasy dla rowerów

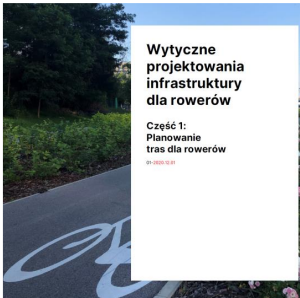

WR-D-42-3
Infrastruktura dla rowerów – Projektowanie, przejazdy, skrzyżowania, węzły

Wytyczne – rozwinięcie i uzupełnienie przepisów określonych na poziomie Rozporządzenia

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura/wr-d>

1. Rozwój i poprawienie jakości infrastruktury
2. Ujednolicenie zasad planowania i projektowania
3. Lepsza współpraca jednostek (planistycznych, projektowych, administracji, zarządców, itd.)

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-1

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-2

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-3

Wymagania:

- ✓ Bezpieczeństwa
- ✓ Spójności
- ✓ Bezpośredniości
- ✓ Komfortu
- ✓ Atrakcyjności

Ogólne zasady planowania – wymóg bezpośredniości.

Parametr	Prędkość do projektowania (V _{dpr})	
	20 [km/h]	30, 40 [km/h]
średnia strata czasu	20 [s/km]	15 [s/km]
współczynnik wydłużenia trasy	≤1,4	≤1,2

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-1

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-2

Wzorce i standardy rekomendowane przez Ministra właściwego ds. transportu

WR-D-42-3

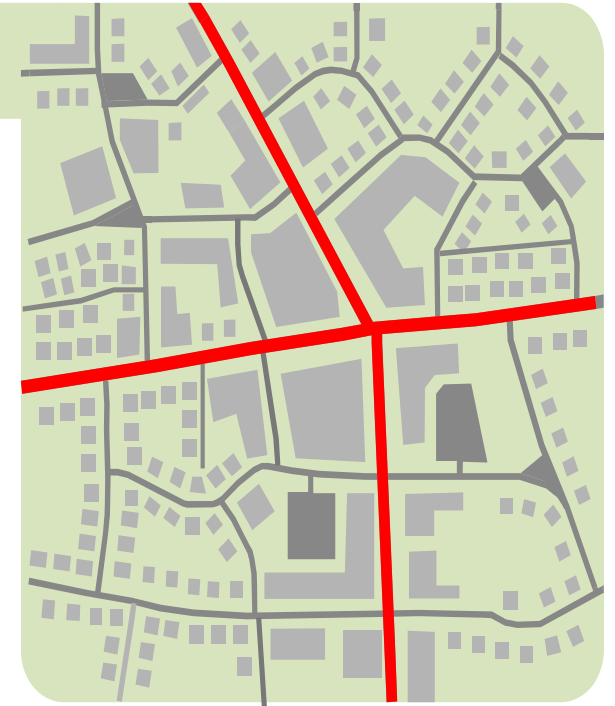
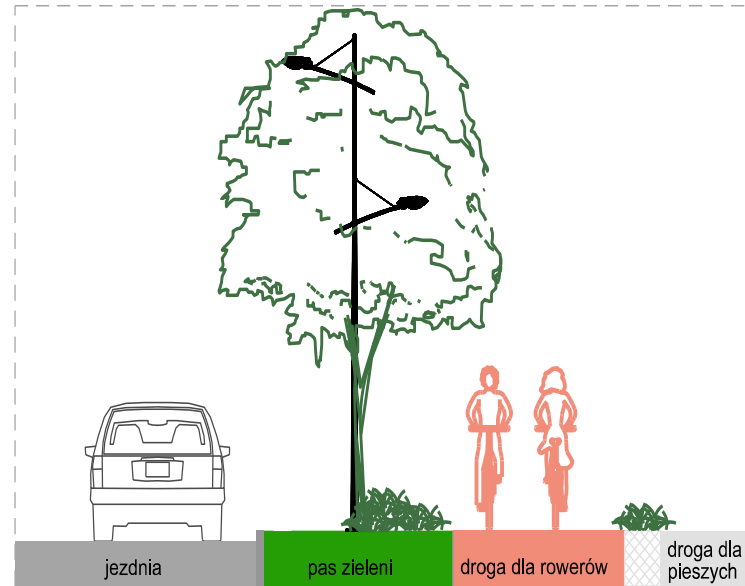
Rozporządzenie:

*Do ruchu rowerów projektuje się **drogę dla rowerów, drogę dla pieszych i rowerów lub jezdnię***

DDR - ruch rowerowy prowadzony samodzielnie, w specjalnie dedykowanej przestrzeni

PODSTAWOWY UKŁAD DROGOWY

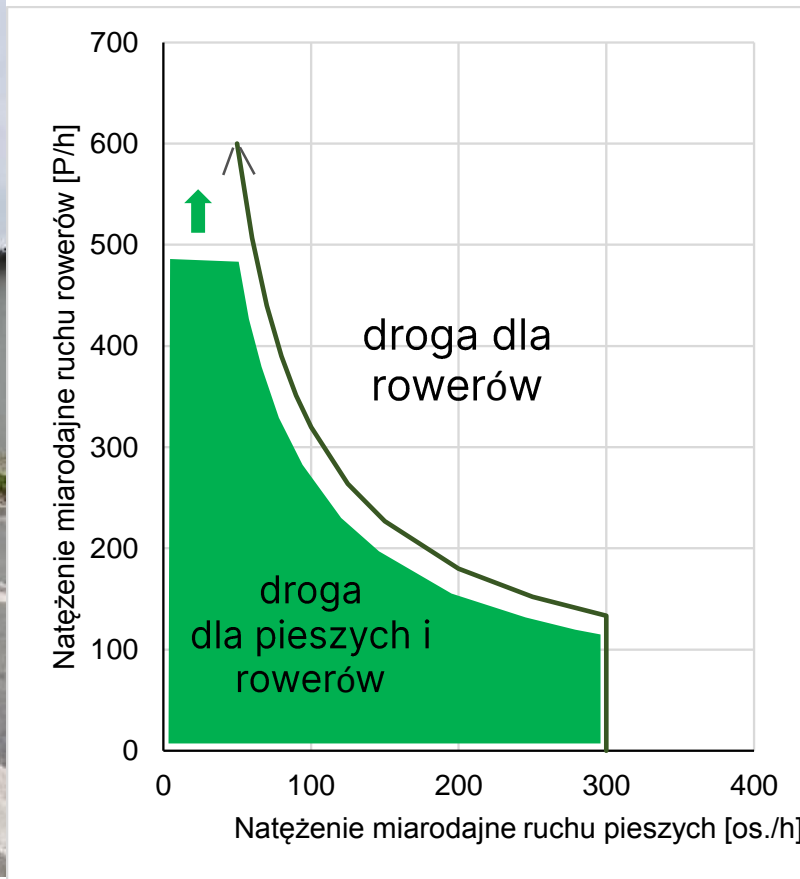
WYSOKI POZIOM
SEPARACJI RUCHU
ROWERÓW

Pierwszy wybór jeżeli
rozwiązania są równoważne,
ale....

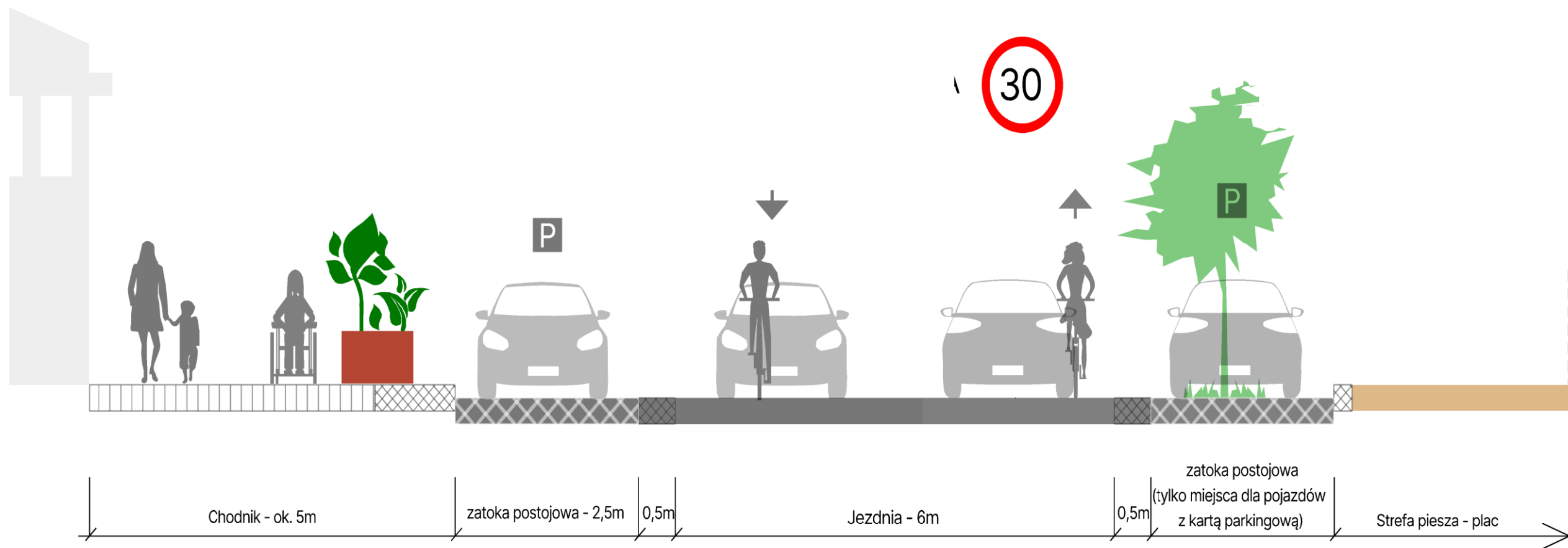
RODZAJE ROZWIĄZAŃ

DDPiR - gdy ze względu na warunki terenowe nie jest możliwe wprowadzenie segregacji ruchu lub nie jest to uzasadnione ze względu na małe natężenia ruchu

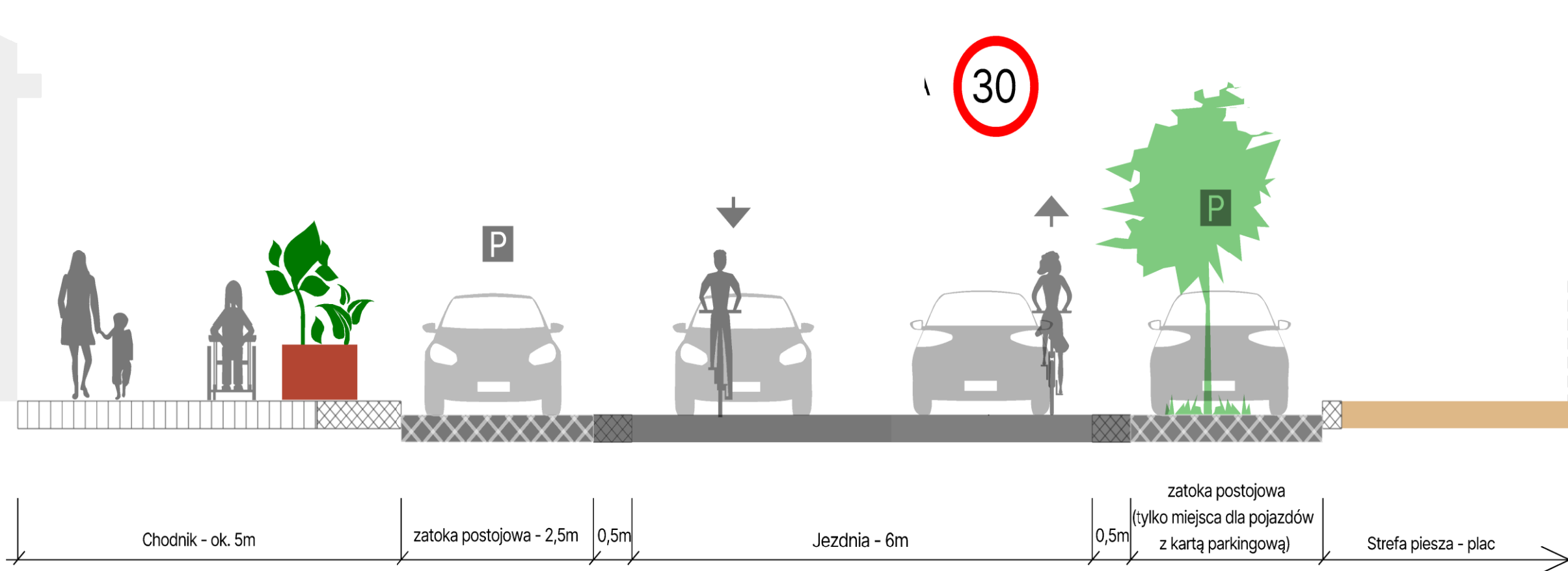
Nomogram określający zasadę stosowania drogi dla pieszych i rowerów w zależności od natężenia miarodajnego ruchu pieszych i rowerów

RUCH ROWERÓW NA JEZDNI – **V_{dop} nie większa niż 30 km/h**

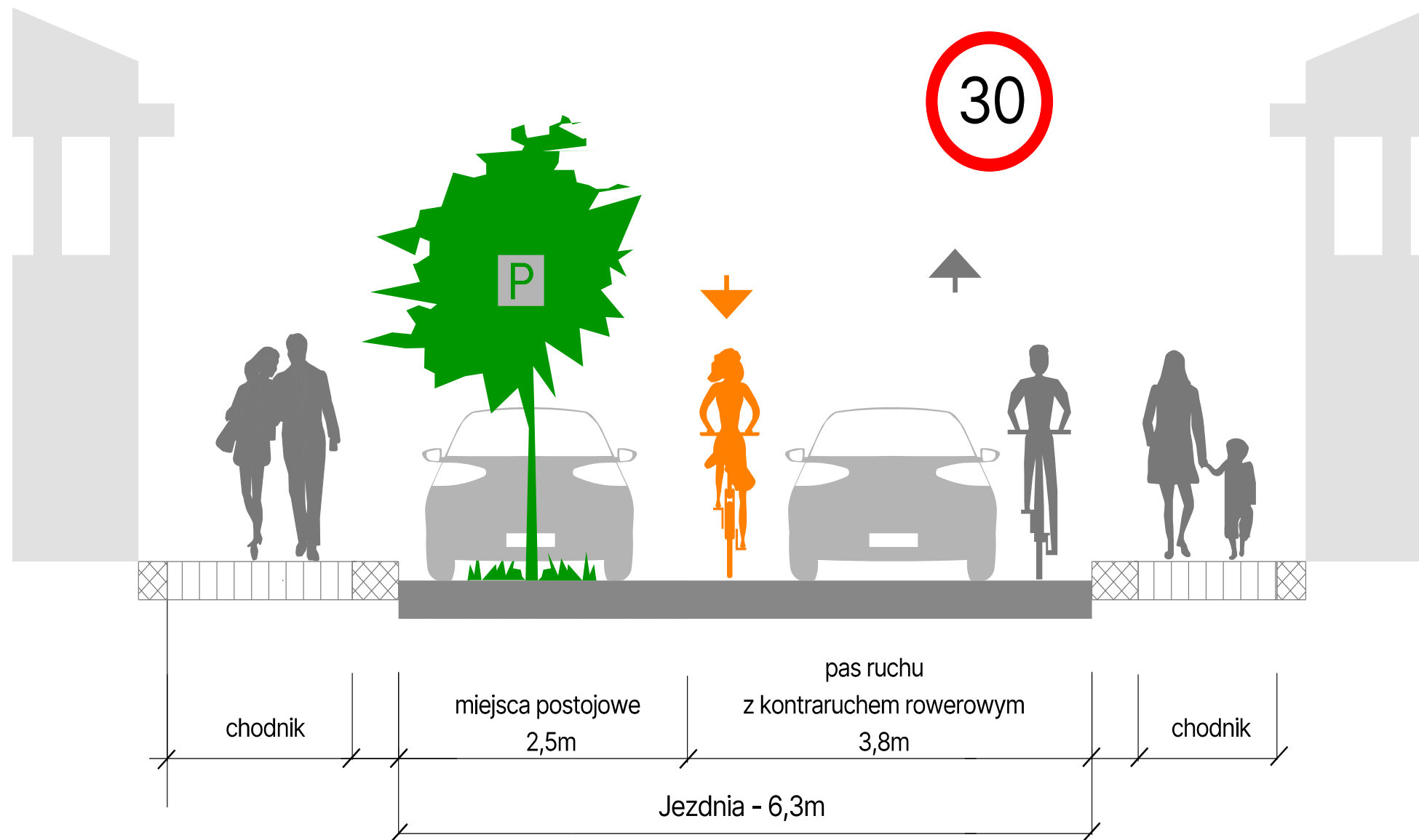

RUCH ROWERÓW NA JEZDNI – **V_{dop} nie większa niż 30 km/h**

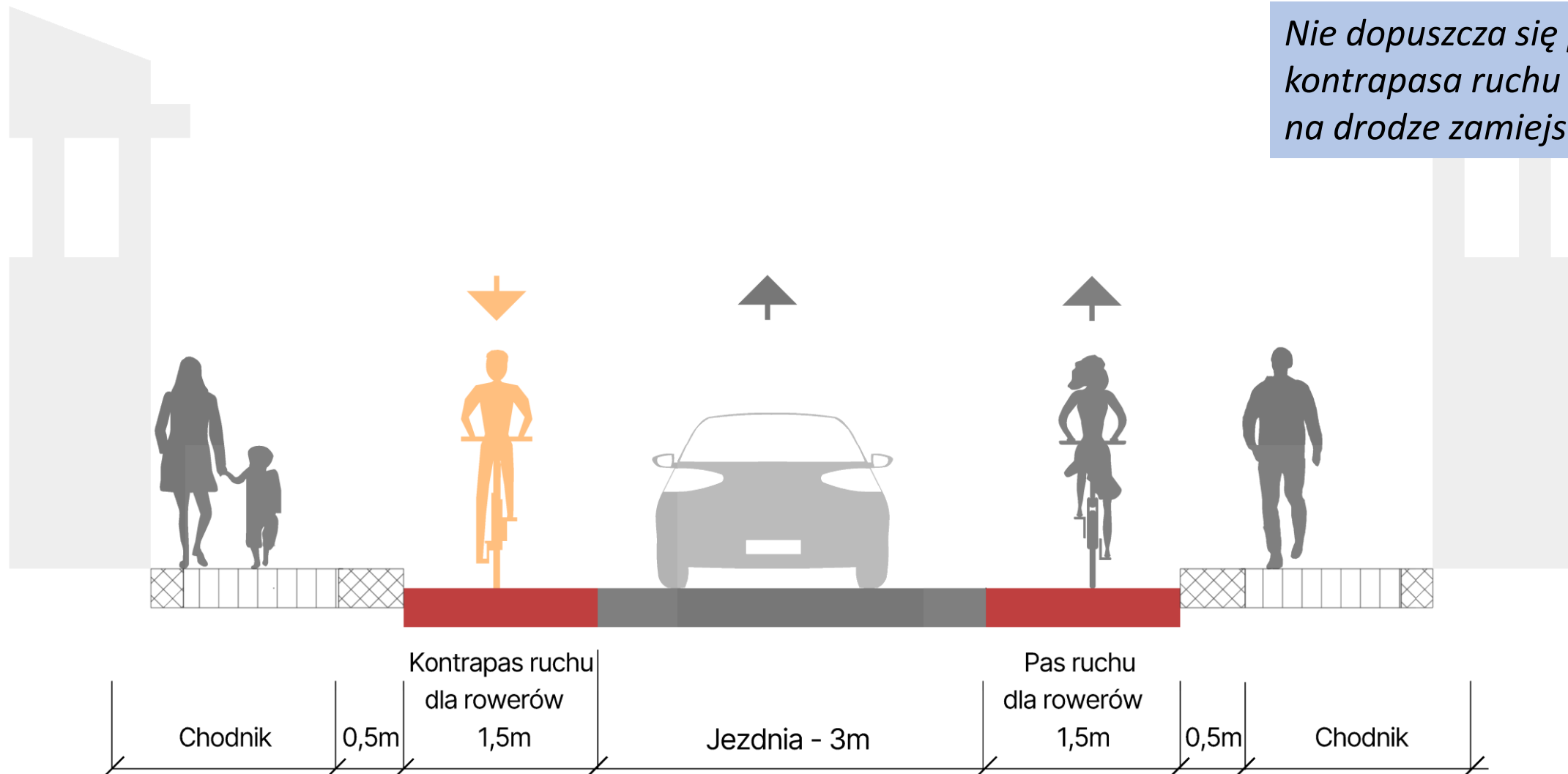

*W trudnych warunkach dopuszcza się prowadzenie ruchu rowerów po jezdni drogi klasy Z, L lub D bez segregacji od ruchu innych pojazdów, jeżeli prędkość dopuszczalna wynosi więcej niż 30 km/h i **nie więcej niż 50 km/h***

RUCH ROWERÓW NA JEZDNI + KONTRARUCH – V_{dop} nie większa niż 30 km/h

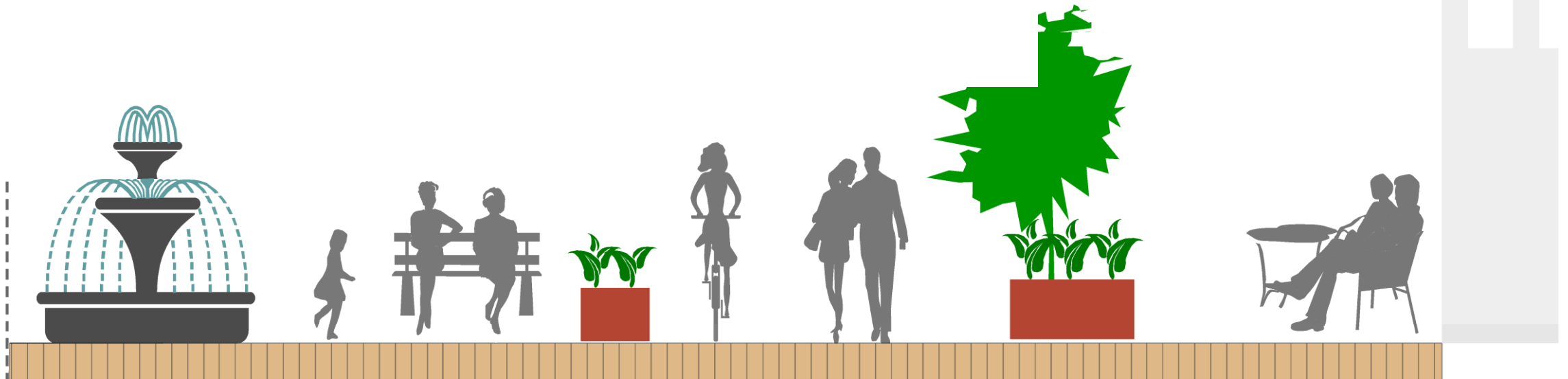
RUCH ROWERÓW NA JEZDNI – V_{dop} nie większa niż 50 km/h

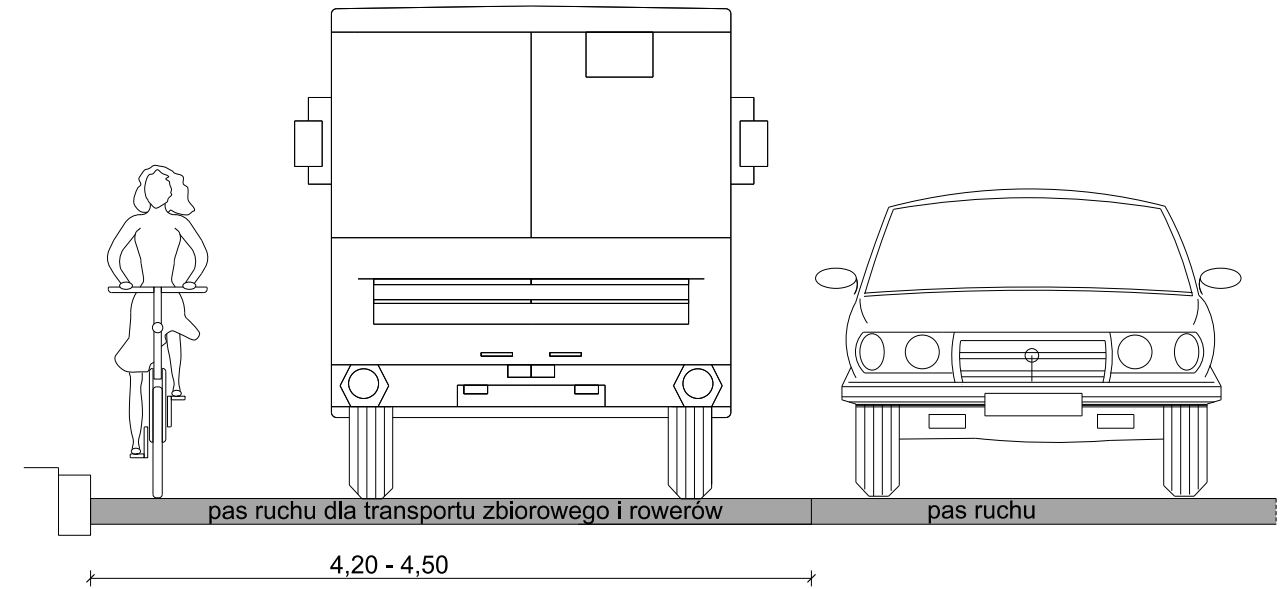
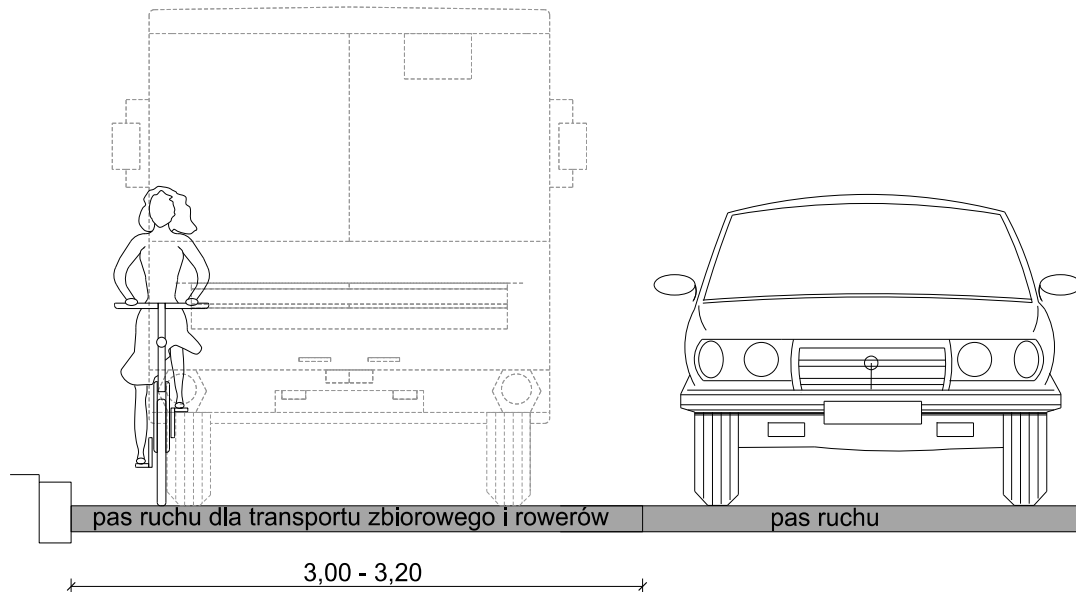
Nie dopuszcza się projektowania kontrapasa ruchu dla rowerów na drodze zamiejskiej.

Ruch rowerowy prowadzony **wspólnie z ruchem pieszym w przestrzeni z niedopuszczonym ruchem samochodowym** (w strefie pieszo-rowerowej) **lub wspólnie z ruchem samochodowym i pieszym** (bez segregacji).

DO 20 km/h

W trudnych warunkach dopuszcza się projektowanie *wspólnego pasa ruchu dla autobusów lub trolejbusów i rowerów*

Warunki stosowania

Szerokość pasa ruchu [m]	4,20-4,50	3,00-3,20	
Warunek 1 – natężenie ruchu autobusów lub trolejbusów [poj./h/kierunek]	bez ograniczeń	≤40	≤20
Warunek 2 – długość pasa ruchu [m]	bez ograniczeń	≤100	≤150
Uwaga – warunki 1 i 2 muszą być spełnione jednocześnie			

TRASA DLA ROWERÓW

- ❑ Części drogi przeznaczone do ruchu rowerów projektuje się zachowując ciągłość **tras dla rowerów** w ramach projektowanego odcinka drogi i poza nim

Trasa dla rowerów – infrastruktura dla rowerów tworząca spójny ciąg składający się z DDR lub DDPIR lub pasów ruchu dla rowerów lub pasów ruchu wykorzystywanych wspólnie przez ruch rowerów i pojazdy TZ lub odcinków jezdni z dopuszczonym ruchem rowerów.

Ważne aby doprowadzić do utrzymania jednolitego standardu funkcjonalnego (prędkość) na całej trasie dla rowerów

- ❑ *DDR projektuje się przyjmując prędkość do projektowania wynoszącą **20, 30 lub 40 km/h.***
- ❑ *DDPiR projektuje się przyjmując prędkość do projektowania wynoszącą **20 km/h.***
- ❑ *W trudnych warunkach dopuszcza się Vdpr **12 km/h.***

Kraj	Prędkość do projektowania [km/h]		
	najniższa	standardowa	wysoka
USA	> 12	30	<48
Holandia	>12	25	30 (40 poza terenem zabudowy)
Wielka Brytania (London)	>12	20	-
Belgia	-	20	30
Niemcy	-	20	30

HIERARCHIZACJA TRAS DLA ROWERÓW

- ❑ *DDR projektuje się przyjmując prędkość do projektowania wynoszącą **20, 30 lub 40 km/h.***
- ❑ *DDPiR projektuje się przyjmując prędkość do projektowania wynoszącą **20 km/h.***
- ❑ *W trudnych warunkach dopuszcza się V_{dpr} **12 km/h.***

Klasa funkcjonalno-techniczna	Prędkość do projektowania V_{dpr}	Zasada prowadzenia ruchu rowerów
Velostrada (V)	40 km/h	<ul style="list-style-type: none"> • droga dla rowerów • pas ruchu dla rowerów – wyjątkowo
Podstawowa (P)	30 km/h	<ul style="list-style-type: none"> • droga dla rowerów • pas ruchu dla rowerów • droga dla pieszych i rowerów – wyjątkowo • ruch na jezdni bez segregacji – wyjątkowo
Uzupełniająca (U)	20-30 km/h	<ul style="list-style-type: none"> • droga dla rowerów • pas ruchu dla rowerów • droga dla pieszych i rowerów – wyjątkowo • ruch na jezdni bez segregacji • ruch w strefie zamieszkania

- Rozporządzenie określa szerokości DDR, DDPiR oraz pasów ruchu dla rowerów

Droga dla rowerów (DDR)

Szerokość D [m] dwukierunkowej drogi dla rowerów w zależności od natężenia miarodajnego ruchu rowerów			
N_{MRR} [poj./h]	≤ 150	150-750	≥ 750
standardowa	2,50	3,00	3,50
minimalna ¹⁾	2,00	2,50	3,00
minimalna na odcinkach o długości nie większej niż 50 m w trudnych warunkach lub na drogowych obiektach inżynierskich o długości większej niż 100 m	2,00	2,00	2,00

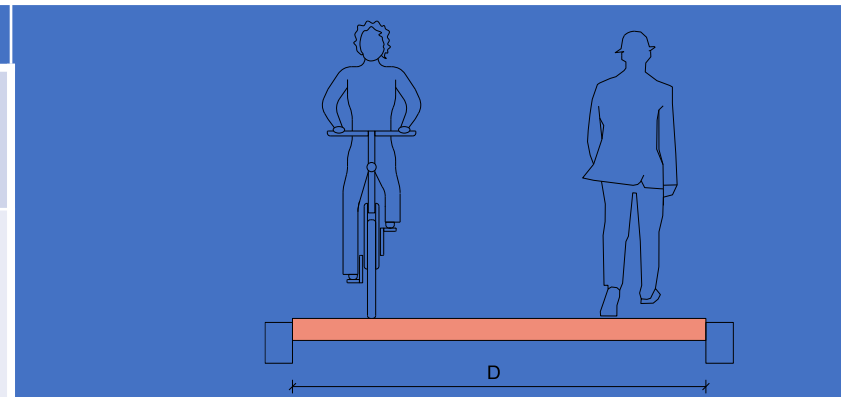
¹⁾ gdy droga dla rowerów nie jest ograniczona obrzeżami lub krawężnikami lub gdy wysokość obrzeży lub krawężników jest $\leq 0,05$ m

Komentarz: Przyjmuje się, że szerokość rowerzysty to 0,75 m. Ale w ruchu rowerzysta wychyla się po ok. 12,5 cm w obie strony. Czyli w ruchu ma 1,00 m. Stąd minimalna szerokość to 2,00 ale to jest szerokość niekomfortowa bo trzeba zapewnić jeszcze odstęp przy mijaniu się. Zatem jako podstawową lepiej traktować 2,50 m. Im natężenie większe tym szerokość też powinna być większa.

SZEROKOŚCI ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY

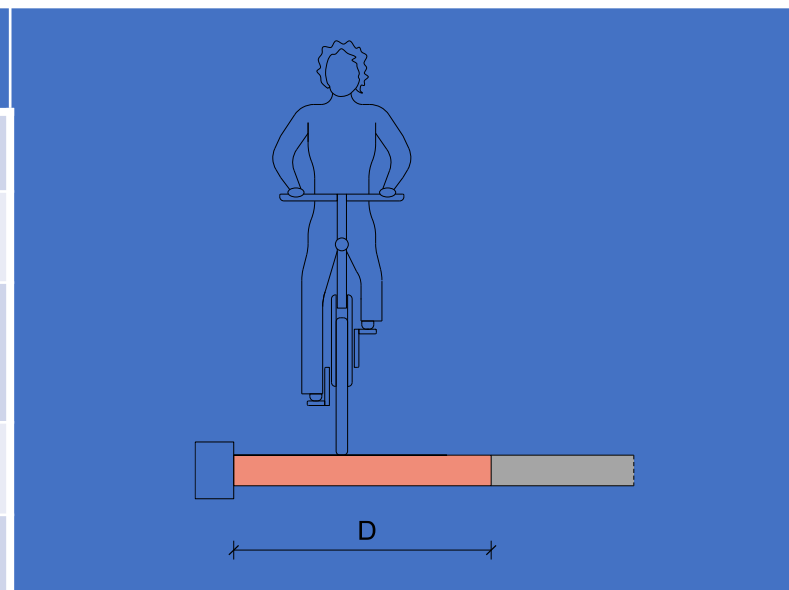
Droga dla pieszych i rowerów

Szerokość D [m] drogi dla pieszych i rowerów	
standardowa	3,00
dopuszcza się: w trudnych warunkach lub na moście lub wiadukcie	2,50

Pas ruchu dla rowerów

Szerokość L pasa lub kontrapasa ¹⁾ ruchu dla rowerów [m]			
wysokość krawężnika		≤0,05 m	>0,05 m
ulice	standardowa	1,50	1,75
	minimalna	1,25	1,50
drogi zamiejskie	standardowa	1,75	2,00
	minimalna	1,50	1,75

¹⁾ dotyczy tylko ulic

Wymiary [m]			
c1	≤0,05	>0,05	>0,05
c2	≤0,05	≤0,05	>0,05
e1	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25	≥0,25
e2	0,50; ≥0,25 ¹⁾	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25
h	≥2,50; ≥2,20 ²⁾ ; inna ³⁾		

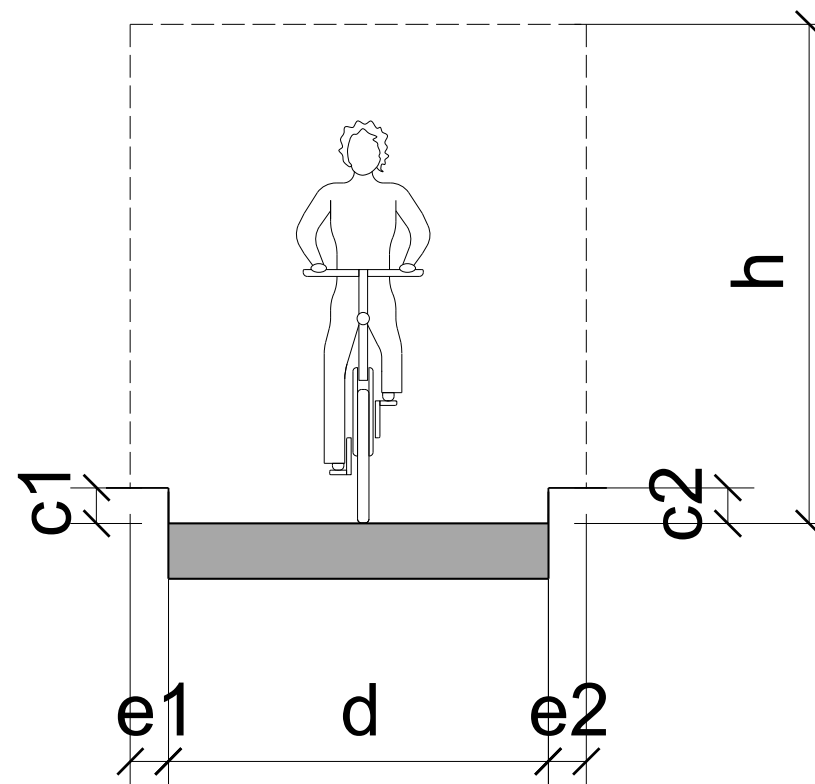
Uwagi:

1) w trudnych warunkach albo na moście lub wiadukcie,

2) zalecana w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla rowerów lub droga dla rowerów pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

3) w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla rowerów lub droga dla rowerów pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

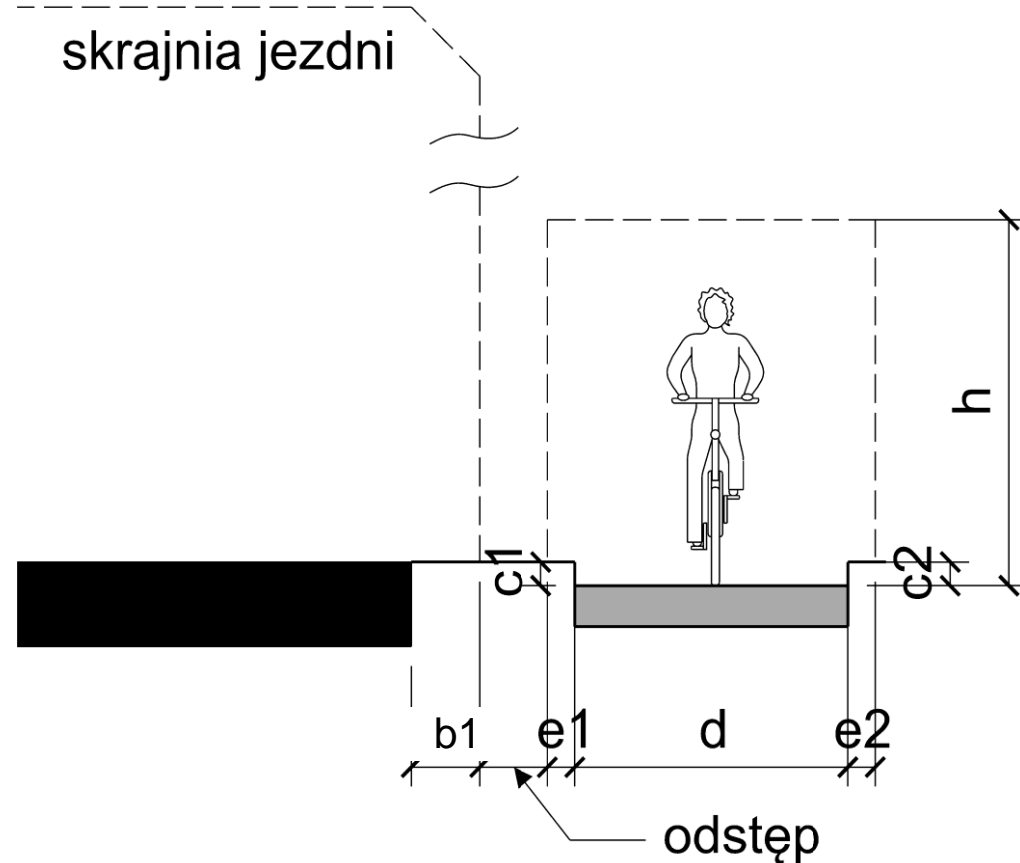
d – szerokość drogi dla rowerów.

SĄSIADOWANIE SKRAJNI

Wymiary

q [%]		b1 [m]	
≤2,5		0,50	
3,0; 3,5		0,55	
4,0; 4,5		0,60	
5,0; 5,5; 6,0		0,65	
6,5; 7,0		0,70	
c1 [m]	≤0,05	>0,05	>0,05
c2 [m]	≤0,05	≤0,05	>0,05
e1 [m]	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25	≥0,25
e2 [m]	0,50; ≥0,25 ¹⁾	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25
h [m]	≥2,50; ≥2,20 ²⁾ ; inna ³⁾		

■ jezdnia ■ droga dla rowerów lub droga dla pieszych i rowerów

Uwagi:

¹⁾ w trudnych warunkach albo na moście lub wiadukcie,

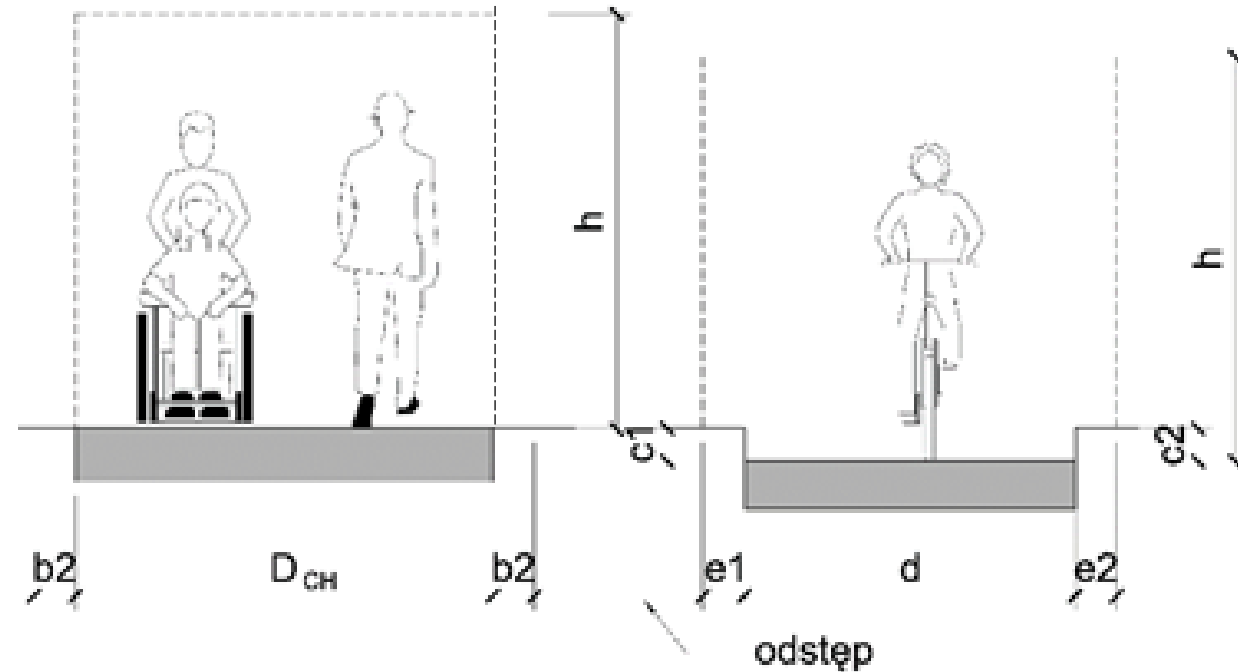
²⁾ zalecana w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla rowerów (drogą dla pieszych i rowerów) lub droga dla rowerów (droga dla pieszych i rowerów) pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

³⁾ w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla rowerów (drogą dla pieszych i rowerów) lub droga dla rowerów (droga dla pieszych i rowerów) pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

d – szerokość drogi dla rowerów lub drogi dla pieszych i rowerów.

SĄSIADOWANIE SKRAJNI

Wymiary [m]			
b2	0,20		
c1	≤0,05	>0,05	>0,05
c2	≤0,05	≤0,05	>0,05
e1	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25	≥0,25
e2	0,50; ≥0,25 ¹⁾	0,50; ≥0,25 ¹⁾	≥0,25
h	≥2,50; ≥2,20 ²⁾ ; inna ³⁾		

Uwagi:

¹⁾ w trudnych warunkach albo na moście lub wiadukcie,

²⁾ zalecana w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla pieszych (drogą dla rowerów, drogą dla pieszych i rowerów) lub droga dla pieszych (droga dla rowerów, droga dla pieszych i rowerów) pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

³⁾ w trudnych warunkach albo wtedy, gdy obiekt nad drogą dla pieszych (drogą dla rowerów, drogą dla pieszych i rowerów) lub droga dla pieszych (droga dla rowerów, droga dla pieszych i rowerów) pod obiektem nie są budowane lub przebudowywane, za zgodą zarządcy drogi i organu zarządzającego ruchem,

D_{CH} – szerokość chodnika,

d – szerokość drogi dla rowerów.

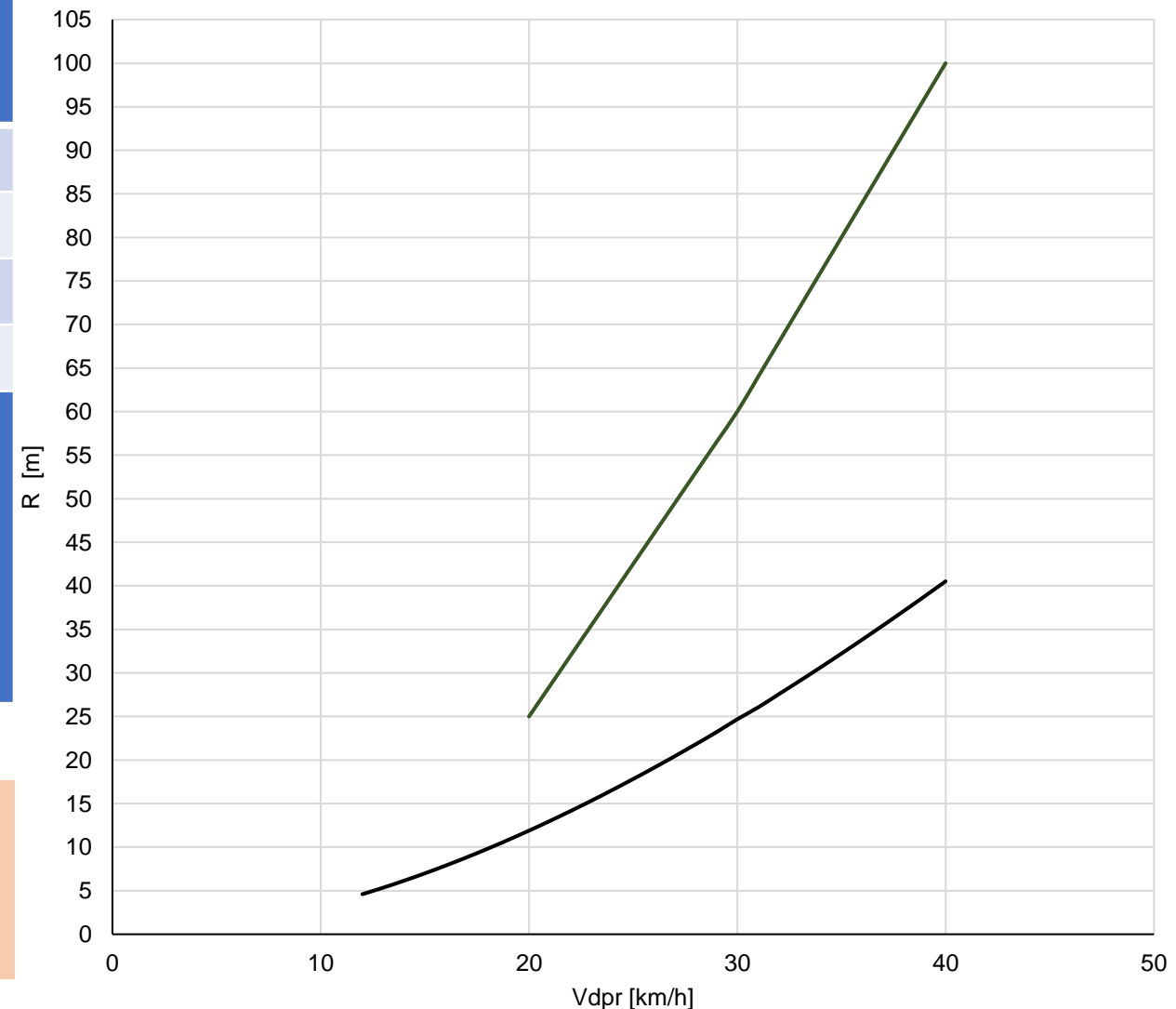
Standardowe i minimalne promienie R łuków w planie w zależności od V_{dpr}

V_{dpr} [km/h]	R standardowy [m]	R minimalny [m]
12 ¹⁾	nd.	4 lub 2 ²⁾
20	≥25	12
30	≥60	25
40	≥100	40

1) wartość V_{dpr} stosowana wyjątkowo na krótkich odcinkach najczęściej w obszarach skrzyżowań,

2) minimalny promień łuku w planie w miejscach, gdzie następuje zatrzymanie ruchu rowerów – dotyczy także wewnętrznego wyokrąglenia krawędzi.

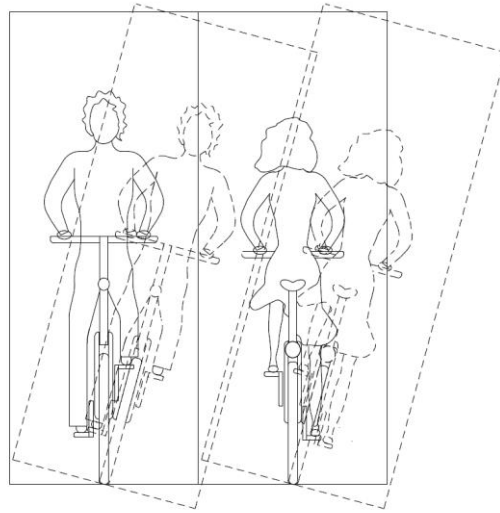
Zaleca się, aby promienie łuków w planie były większe od minimalnych, w miarę możliwości nie mniejsze niż 25 m.

WYTYCZNE - TRASA W PLANIE - POSZERZENIA

Pochylenie rowerzysty zależy od prędkości i od promienia drogi w planie.

Maksymalne pochylenie rowerzysty na łuku 15° - 20° (bezpieczne i komfortowe)

V_{dpr} [km/h]	R w planie [m]	Poszerzenie [m], gdy szerokość DDR lub DDPIR jest równa:		
		2,00 m	2,50 m	3,00 m
20	12	0,60	0,35	nie stosuje się
	15	0,50	0,25	nie stosuje się
	20	0,40	0,15	nie stosuje się
	25	0,30	nie stosuje się	nie stosuje się
	30	0,25	nie stosuje się	nie stosuje się
	40	0,20	nie stosuje się	nie stosuje się
	>40	nie stosuje się	nie stosuje się	nie stosuje się
30	25	0,65	0,40	0,15
	30	0,55	0,30	nie stosuje się
	35	0,50	0,25	nie stosuje się
	40	0,45	0,20	nie stosuje się
	45	0,40	0,15	nie stosuje się
	50	0,35	nie stosuje się	nie stosuje się
	60	0,30	nie stosuje się	nie stosuje się
	70	0,25	nie stosuje się	nie stosuje się
	90	0,20	nie stosuje się	nie stosuje się
	>90	nie stosuje się	nie stosuje się	nie stosuje się
40	40	0,70	0,45	0,20
	50	0,60	0,35	nie stosuje się
	60	0,50	0,25	nie stosuje się
	70	0,45	0,20	nie stosuje się
	75	0,40	0,15	nie stosuje się
	100	0,30	nie stosuje się	nie stosuje się
	125	0,25	nie stosuje się	nie stosuje się
	160	0,20	nie stosuje się	nie stosuje się
	200	0,15	nie stosuje się	nie stosuje się
	>200	nie stosuje się	nie stosuje się	nie stosuje się

Gdy szerokość DDR lub DDPIR jest $\geq 3,20$ m – bez poszerzenia

Co jest ważne !

Minimalizowanie liczby zatrzymań

Przy projektowaniu infrastruktury dla rowerzystów ważne jest zminimalizowanie liczby zatrzymań rowerzystów na trasie (straty energii przy ruszaniu).

Bezpieczeństwo

Minimalizacja strat czasu nie może się odbywać kosztem BRD. Punkty kolizji to miejsca gdzie najczęściej dochodzi do zdarzeń drogowych.

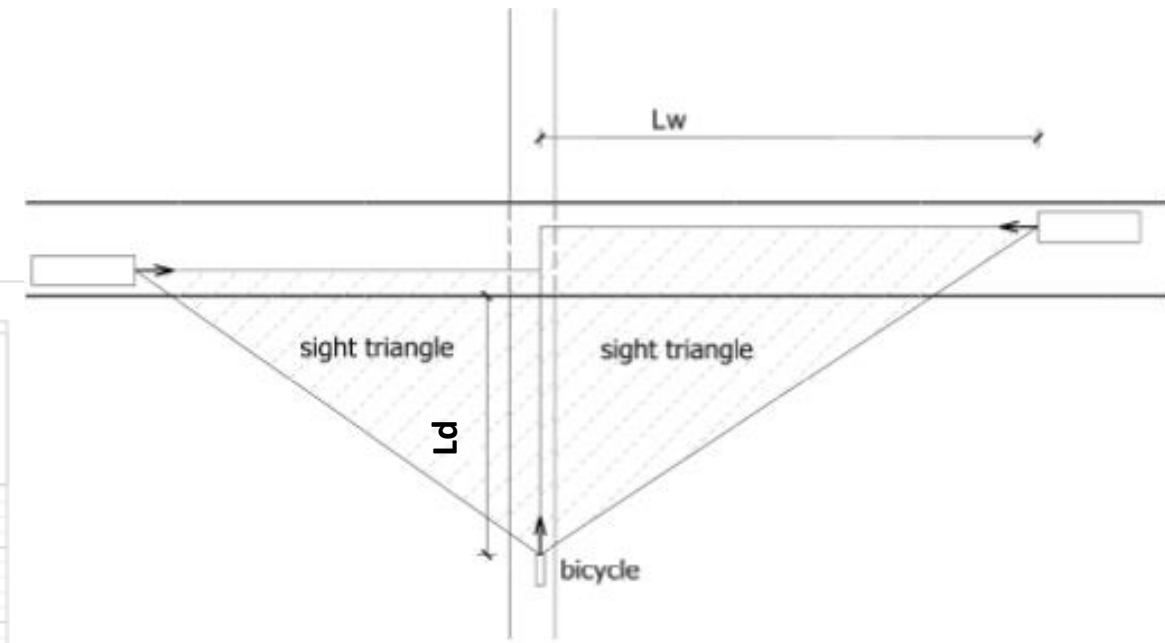
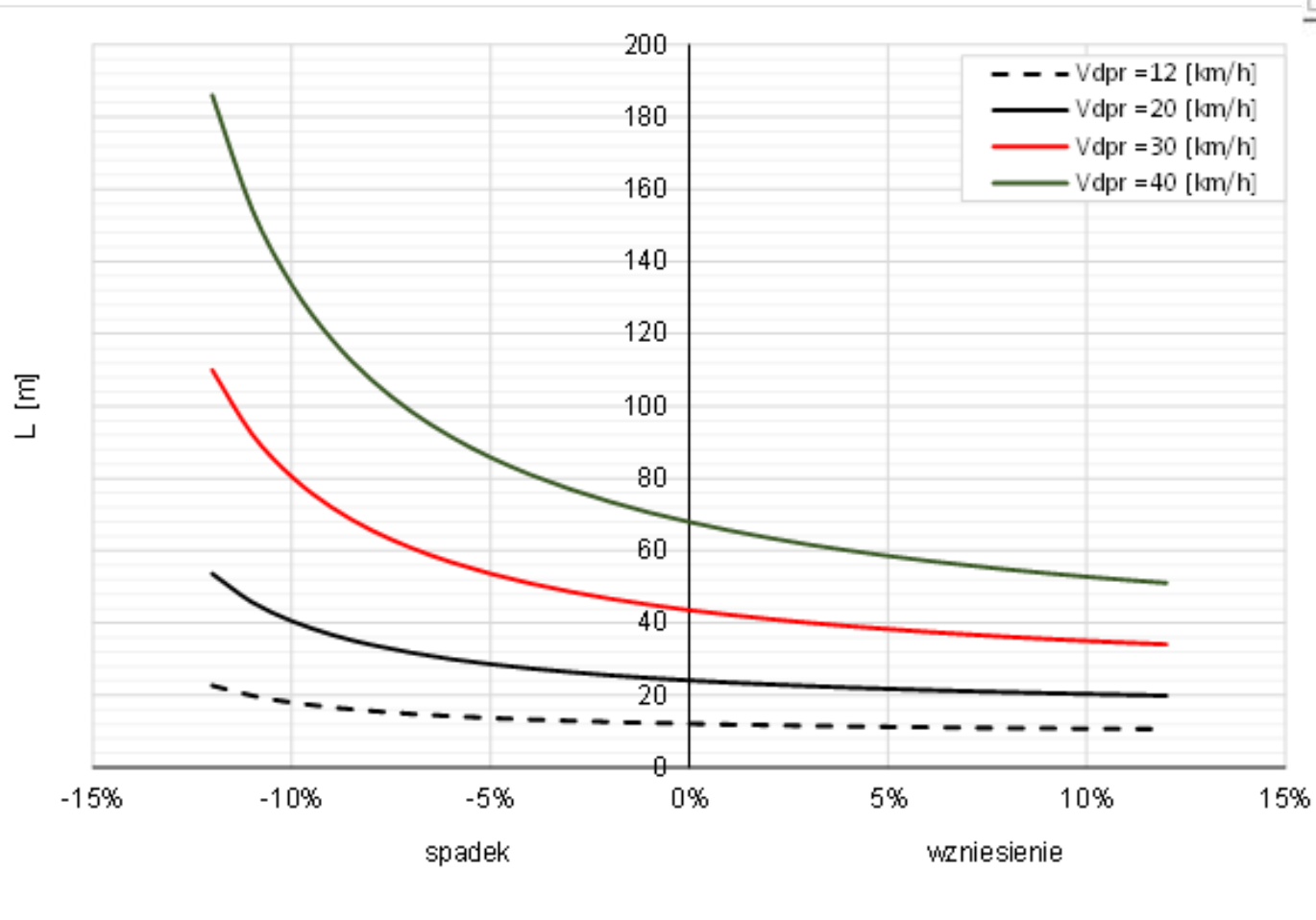

Bezpieczeństwo najważniejsze!

WIDOCZNOŚĆ

Na DDR lub DDPIR zapewnia się odległość widoczności na zatrzymanie, która przy założeniu wysokości punktu obserwacji 1,40 m jadącego rowerem

Przy wystarczającej widoczności rowerzyści mogą jechać płynnie, bez zatrzymywania się, chyba że inne pojazdy mają priorytet !

Największy wpływ na wartość L_w ma prędkość dopuszczalna na drodze. Im wyższa prędkość, tym dłuższy powinien być odcinek L_w

Nomogram do wyznaczania odległości widoczności na zatrzymanie na drodze dla rowerów lub drodze dla pieszych i rowerów

INNE ZAGADNIENIA

- ✓ Trasa dla rowerów w przekroju podłużnym
- ✓ Separacja ruchu rowerów od pojazdów i pieszych
- ✓ Trasy dla rowerów w rejonie przystanków transportu zbiorowego
- ✓ Projektowanie skrzyżowań
- ✓ Typowe rozwiązania skrzyżowań
- ✓ Projektowanie węzłów z uwzględnieniem ruchu rowerowego
- ✓ Ronda dla rowerów
- ✓ Wyjazdy z jezdni i wjazdy na jezdnię
- ✓ Kolizyjne przejazdy dla rowerów
- ✓ Bezkolizyjne przejazdy dla rowerów
- ✓ Parkowanie rowerów
- ✓ Dodatkowe urządzenia związane z ruchem rowerów
- ✓ Uspokojenie ruchu rowerów
- ✓ Estetyka
- ✓ Roślinność
- ✓ Utrzymanie
- ✓ Audyt bezpieczeństwa
- ✓ Nawierzchnie, odwodnienie, oświetlenie – odwołanie do innych tomów

Andrzej Brzeziński

Politechnika Warszawska

andrzej.brzezinski@pw.edu.pl

